

Asia: VN/23400/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä työvoimapalveluiden uudelleen järjestämiseen liittyvien lakien, valmiuslain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta

1. Järjestämisvastuun siirtoon liittyvät muutokset

a) Näkemyksenne asiakastietojen käsittelyä, käyttöoikeuksia, tiedonsaantioikeuksia sekä työvoimaviranomaisen hankkimia lisäosia koskevan sääntelyn täsmentämisestä

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta: 112 §, 114 §, 120 §, 120 a § ja 125 §,

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta: 14 §,

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 13 §:n muuttamisesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta):

-

b) Näkemyksenne siirtävistä sopimuksista sekä tuki- ja korvauspäätöksistä

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta 10 ja 11 §):

-

c) Näkemyksenne valtiolta kuntaan siirtynyttä henkilöstöä koskevaan muutosehdotukseen

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta 6 §):

-

d) Näkemyksenne muista järjestämisvastuun siirtoon liittyvistä ehdotuksista:

-

2. Työnhakijan palveluprosessiin ehdotettavat muutokset

Näkemyksenne työnhakijan palveluprosessiin ehdotettavista muutoksista

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta 32 §, 33 §, 44 - 47§ ja vastaavat muutokset laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta 2 luvun 6 §, 3 luvun 3 - 6 §):

Lakiesityksessä lukee:

"32 §

Työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen

Työvoimaviranomainen järjestää työnhakijan palvelutarve ja olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla:

1) työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle

työnhakijalle viisi täydentävää työnhakukeskustelua kahden viikon välein alkuhaastattelun jälkeen; täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestetään kuitenkin neljä, jos alkuhaastattelua on edeltänyt täydentävä työnhakukeskustelu;

2) työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle sekä muulle osa-aikaisessa työsuhteessa olevalle tai työaikaan lyhentämällä lomautetulle työnhakijalle työnhakukeskustelun aina, kun alkuhaastattelusta, edellisestä tämän kohdan

mukaisesta työnhakukeskustelusta tai viimeisestä 1 kohdan mukaisesta täydentävästä

työnhakukeskustelusta on kulunut kolme kuukautta;

3) työttömälle työnhakijalle kaksi täydentävää työnhakukeskustelua kuukauden aikana

aina, kun alkuhaastattelusta, edellisestä tämän kohdan mukaisesta täydentävästä työnhakukeskustelusta tai viimeisestä 1 kohdan mukaisesta täydentävästä työnhakukeskustelusta on kulunut kuusi kuukautta;"

Työttömien Keskusjärjestö pitää tätä putkimaista työnhakukeskustelusavottaa epätarkoituksenmukaisena. Tapaamiset pitää voida sopia yksilön tarpeiden mukaisesti.

On tärkeää, että tuetaan niitä työttömiä, joilla on ollut haasteita työn löytämisessä. Tämä uudistus ei paranna heidän asemaansa. Puolen vuoden välein mahdollistetaan tapaamiset, mutta käytännössä tämä ei toteudu nytkään lain mukaan, koska palveluresursseja on liian vähän.

Jonkin verran tässä lakiesityksessä esitetään huojennusta:

Lakiesityksessä lukee:

44 §

Työnhakuvelvollisuus

"Työnhakukeskustelua ja 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua täydentävää työnhakukeskustelua ei järjestetä, jos työnhakijan työttömyys päättyy kolmen kuukauden kuluessa muusta syystä kuin työvoimakoulutuksen tai 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 28–32 §:ssä tarkoitetun työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun, palkkatuetun työn tai työajaltaan enintään 80 prosenttia alalla sovellettavaa kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöaikaa vastaavan osa-aikaisen työn takia taikka hän kolmen kuukauden kuluessa aloittaa varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan. Edellytyksenä on lisäksi, ettei työnhakija työn tai opintojen alkaessa ole työttömyysuhan alainen eikä työnhakuvelvollisuuden asettaminen 44 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla eikä hänen palvelutarpeensa muutoinkaan edellytä keskustelujen järjestämistä.

'Jos työnhakija on lomautettu, 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestetään vain työnhakijan pyynnöstä."

Tämän esityksen voisi kirjoittaa selkeämmin. Lisäksi palkkatuetun työn kohdalla tulee käyttää enemmän harkintaa. Nyt laki mahdollistaa myös työvoimapolitiittiset seuraamukset (karenssin), mikäli työssäoleva palkkatuettu työntekijä ei osallistu työnhakuhaastatteluun. Seuraamuksia perusteltiin yhdenvertaisella kohtelulla. Jos tällaisia seuraamuksia on pakko laittaa yhdenvertaisuusperusteisiin nojaten, niin sitten mielestämme koko ajatus siitä, että työssäoleville (palkkatuetuille työntekijöille) ulotetaan työvoimapolitiittisia toimenpiteitä tai sanktioita tulee kumota. Ei ole mitään järkeä. Työnteko velvollisuuksineen on jo riittävän haastavaa suurimmalle osalle aikuisia ihmisiä. Masennus ja uupumus on hälyttävällä tavalla lisääntynyt yhteiskunnassamme - ei tarvita lisää sellaisia toimia, joilla näitä negatiivisia ilmiöitä kasvatetaan.

Pykälässä

47 §

Haettavien työmahdollisuuksien määrää ja tarkastelujaksoa koskevat poikkeukset lukee

"Ellei 1 momentista, 44 §:n 3 tai 4 momentista tai 48 §:stä johdu muuta, arviolta yli kuukauden ajan 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 28–32 §:ssä tarkoitetulla tavalla omaehtoisia opintoja työttömyysetuudella tuettuna opiskelevan koulutusta vailla olevan työnhakijan työllistymissuunnitelmaan tulee sisällyttää opintojen

ajalle kolmen kuukauden tarkastelujaksot, joista kunkin aikana työnhakijan tulee hakea kolmea työmahdollisuutta. Työnhakuvelvollisuuteen sovelletaan 1 momenttia sekä 44 ja 48 §:ää siitä lukien, kun työnhakijalle on järjestetty 33 §:n 2 momentissa tarkoitettu työnhakukeskustelu."

Työttömien Keskusjärjestön mielestä omaehtoisen opiskelun ajalle ei tule asettaa työnhakuvelvoitetta, koska päätoimisen opiskelun loppuun saattaminen on kestävämpi ratkaisu pitkäkestoisen työllistymiseen.

3. Muut ehdotettavat muutokset

a) Näkemyksenne työttömyysturvalakiin sisältyvistä muutoksista:

Lakiesityksessä lukee:

Työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvä menettely

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen seitsemän päivän ajalta laiminlyönnin tai muun menettelyn jälkeen, jos hän työttömänä tai palkkatuetussa työssä ollessaan taikka saadessaan työttömyysetuutta 3 luvun 3

§:n 3 momentin perusteella ilman 11–14 §:ssä tarkoitettua taikka näihin pätevyydeltään rinnastettavaa syytä 12 kuukauden aikana toisen kerran:

(lisäysehdotus): 1 a) omalla menettelyllään aiheuttaa, ettei hänelle järjestetä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 6 ja 7 §:ssä tarkoitettua työnhakukeskustelua tai täydentävää työnhakukeskustelua;"

Työttömien Keskusjärjestön mielestä tämä on hankala tulkinnallinen lisäys moitteisiin. Mitä on työttömän omalla toiminnallaan moitittavaa menettelyä? Johtaakohan tämä mielivaltaiseen viranomaistoimintaan?

b) Muut mahdolliset näkemyksenne esitysluonnoksesta:

Yleisesti ottaen Työttömien Keskusjärjestö pitää omaehtoista työnhakuvelvoitetta huonona. Työnantajat saavat aivan liian paljon epätarkoituksenmukaisia hakuja. Vapaat työpaikan haut eivät ole kovin mielekkäitä työnantajan kannalta, koska jos paikka laitettaisiin avoimeen hakuun, niin kilpailu todennäköisesti tuottaa paremman tuloksen.

Omaehtoisen työnhakumallin seurauksena palautetta on tullut, että työnantajat vähemmän uskaltavat laittaa työpaikkoja auki, koska eivät halua kahlata läpi epätarkoituksenmukaisia työnhakuja. Työnhakijoilta tulee palautetta, että kokevat työpaikan haut mielivaltaisempina, kun hakijoita on niin paljon. Pelkäävät oikeutetusti, että tulevatko ollenkaan huomioiduiksi hauissa.

Haapakoski Jukka
Työttömien Keskusjärjestö ry